

COVID-19 SÜRECİNİN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

İçindekiler Tablosu

1.GİRİŞ	4
2.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	4
3.YÖNTEM.....	4
3.1.Araştırmanın Modeli	4
3.2.Araştırma Grubu.....	5
3.3.Veriler Toplama Araçları	5
Tablo 1.....	5
3.4.Verilerin Toplanması.....	5
4.BULGULAR	6
4.1.Demografik Bilgiler	6
Tablo 2.Öğrencinin Eğitim Gördüğü Düzey	6
Tablo 3.Öğrencinin Yetersizlik Türü	6
Tablo 4.Velinin Yaşı	7
Tablo 5.Öğrencinin Cinsiyeti	7
Tablo 6.Velinin Eğitim Düzeyi	8
Tablo 7.Meslek.....	8
Tablo 8.Medeni Durum	9
Tablo 9.Hane Gelir Düzeyi	9
4.2.engelli bireyin yaşantısına etkisi	10
Tablo 10.Çocuğumun Uyku Saatleri Düzenlidir.....	10
Tablo 11.Çocuğumla Birlikte Keyifli Zaman Geçiririz.	10
Tablo 12.Çocuğumun Sağlıklı Ve Düzenli Beslenmesine Özen Gösteririz.....	11
Tablo 13.Verilen Ödev Ve Etkinlikleri Gerçekleştirmesinde Yardımcı Olurum.....	11
Tablo 14.Çocuğum Birlikte Oyun Oynamaya/Vakit Geçirmeye İsteklidir.....	12
Tablo 15.İfade Ettiğimiz Duygulara Tepki/Karşılık Verir.....	12
Tablo 16.Kendi Duygularını Karşısındaki Kişiye Jest Ve Mimikleri İle Belli Eder.	13
Tablo 17.Serbest Zamanlarını İlgileri Doğrultusunda Değerlendirir.	13
Tablo 18.Çocuğum Sıklıkla Fiziksel Aktivitede Bulunur.....	14
Tablo 19.Özel Durumları Nedeniyle Dışarı Çıkması Serbest Olan Öğrencimiz Ne Sıklıkla Dışarı Çıktı?.....	14
4.3.Uzaktan eğitim süreci.....	15
Tablo 20.Uzaktan Eğitim Sürecinde Günlük Olarak EBA TV den Faydalanabildiniz Mi ?	15

Tablo 21.Uzaktan eğitim sürecinde faydalandığınız farklı kaynaklar nelerdir?(Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz.).....	16
Tablo 22.Evde kaldığımız bu sürecin öğrencimiz ve siz velileri için nasıl geçtiğini değerlendirme adına kendinize uygun olanları seçiniz.(Birden fazla seçim yapılabilir.)	17
Uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığınız sıkıntılar/zorluklar nelerdir?.....	17
Bireyin gelişimi ve eğitimi hakkında öğrenmek istediğiniz konular nelerdir?	17
Bizlere iletmek istediğiniz düşünce ve duygularınız ekleyebilirsiniz.	17
5.SONUÇ	18
5.1.Engelli Bireyin Yaşantısına Etkisi	18
5.2.Uzaktan Eğitim Süreci	18
Öneriler.....	18

1.GİRİŞ

1 Aralık 2019'da Çin'in Hubei bölgesinin başkenti olan Wuhan kentinde ortaya çıkan 2019-20 Coronavirüs (Covid-19) pandemisi, küresel düzeyde sağlık başta olmak üzere, ekonomi, sosyal yaşam ve eğitim uygulamaları üzerinde çok önemli değişimlere ve etkilere neden olmuş ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020'de küresel bir pandemi olarak ilan edilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre, 13 Şubat 2021 tarihi itibarıyla tüm dünyada 213 ülkede veya bölgede, toplam 108,006,680 kişide tespit edilen pandemi, 2,378,115 kişinin ölümüne neden olmuştur. Sağlık Bakanlığı verilerine göre, 13 Şubat 2021 tarihi itibarıyla Türkiye'de 2.579.896 kişide tespit edilen pandemi, 27.377 kişinin ölümüne neden olmuştur. Pandeminin tüm dünyada yaratmış olduğu kriz durumunun sağlık başta olmak üzere ekonomik, psikolojik, sosyal yaşam ve eğitim üzerine olan derin etkileri, yansımaları devam etmekte ve ne zaman sona ereceğine ilişkin kesin bir veri bulunmamaktadır.

2019-2021 Coronavirüs (Covid-19) pandemisi, dünya çapında eğitim sistemlerini etkilemiş, yaygın bir şekilde okulların ve üniversitelerin kapanmasına neden olmuştur. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), okul kapanmalarının olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla, özellikle savunmasız ve dezavantajlı gruplara yönelik olarak ülkelerin tedbirler almasını isteyerek, uzaktan öğrenme yoluyla herkes için eğitimin sürekliliğini sağlama konusunda ülkelere destek vereceğini açıklamıştır. UNICEF, pandeminin etkilerinin uzun sürecek olması nedeniyle, özellikle savunmasız ve dezavantajlı öğrencilerin gelecekte de okulu bırakma risklerinin arttığını belirtmektedir. Bu amaçla, eğitimin kesintiye uğramasını önlemek için önlemler alınmasının ve internet erişimi olmayan veya engelli yaşayanlar da dahil olmak üzere, evdeki tüm çocuklar için sürekli ve esnek uzaktan eğitim yöntemlerine erişimin sağlanmasının önemli olduğunu belirtmektedir.

2.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı Covid-19 sürecinde yetersizliği bulunan bireylerin çevrimiçi eğitime ulaşabilme düzeylerinin ölçülmesi, covid-19 sürecinde günlük hayatımızdaki değişimlerin öğrencilerimize olan etkilerinin ölçülmesi ve yetersizliği olan bireylerin Rehberlik ve Araştırma Merkezinden beklentilerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

3.YÖNTEM

3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır ve anket 4 bölümden oluşmaktadır. Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak bir evren ya da örnekleme oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltilmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir. Anketler, sosyal bilimlerde gözlemleri standartlaştırmak üzere başvurulan araçlardan sadece biridir. Anketler, kaynak kişilerin okur-yazar olmalarını gerektirir. Bu yüzden de anketler yazılı veri toplama aracı olarak da tanımlanmıştır. Bizim araştırmamızda anket kullanılarak betimsel sonuçlar elde etmek amacıyla yapılan nicel bir araştırmadır.

3.2.ARAŞTIRMA GRUBU

Araştırma grubunu İstanbul ili Üsküdar ilçesindeki Rehberlik ve Araştırma Merkezine destek eğitim ya da okul yönlendirmesi için başvurmuş 52 ebeveyn oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin öğrencilerinin 27'si erkek 25'i kadındır.

3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma da kullanılan anket 4 bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde demografik bilgiler, ikinci bölümünde engelli bireyin ve ailesinin Covid-19 süreci öncesi etkileşim ve iyilik halleri üzerine 5'li Likert ölçeği kullanılarak hazırlanmış 8 soru bulunmaktadır. Anketin 3.bölümünde Covid-19 sürecinin etkilerini ölçmek amacıyla 2.bölümdeki 8 soru tekrar 5'li Likert ölçek kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırmanın son bölümünde ise yetersizliği bulunan bireylerin çevrimiçi eğitimden yararlanma düzeylerinin ölçülmesi ve beklentilerin ölçümü için açık uçlu sorular bulunmaktadır.

Ankette 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

1	Hiç katılmıyorum.
2	
3	Katılıyorum.
4	
5	Tamamen katılıyorum.

3.4.VERİLERİN TOPLANMASI

Veriler özel gereksinimli çocukların ve ebeveynlerinin İstanbul ili Üsküdar ilçesindeki Rehberlik ve Araştırma Merkezine destek eğitim ya da okul yönlendirmesi için başvuruları esnasında toplanmıştır. Merkezde özel eğitim öğretmenleri tarafından öğrencinin performansı alınırken, ebeveynlerle araştırmacının görüşmesi sağlanmıştır.

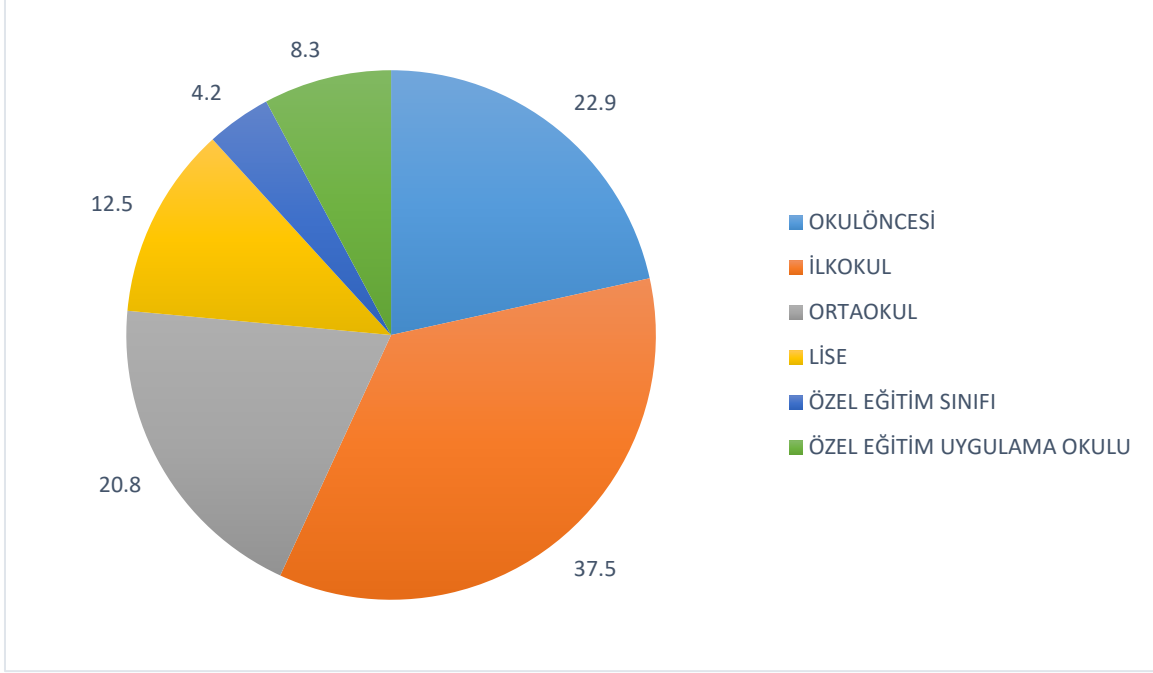

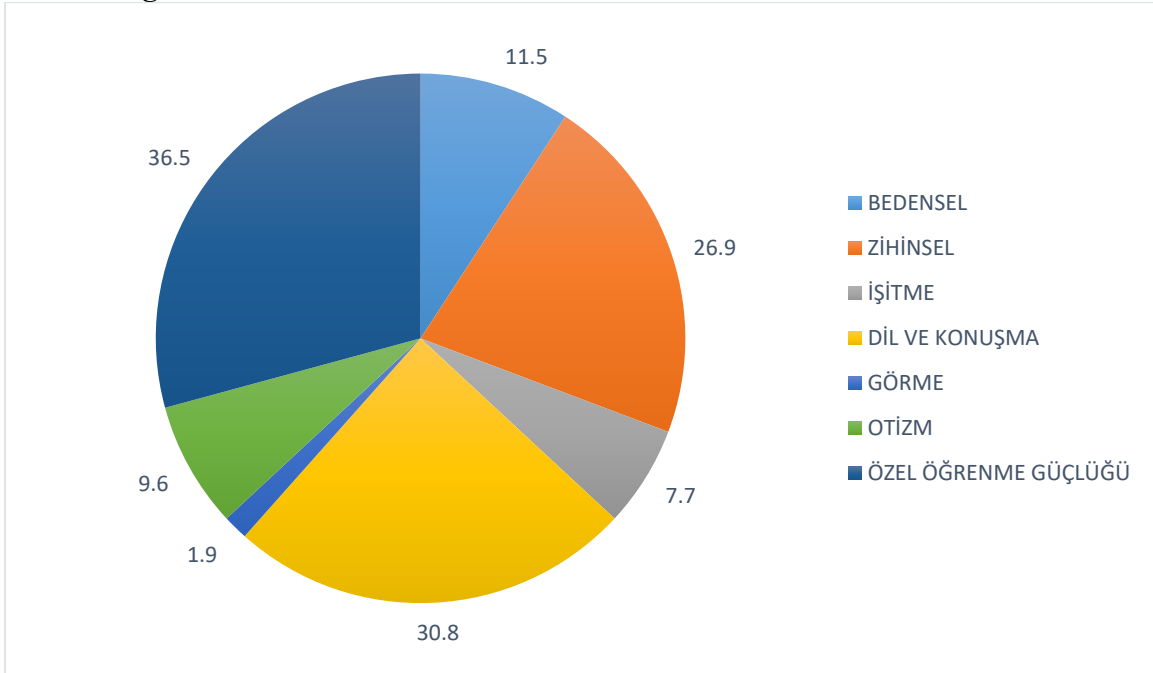
4.BULGULAR

4.1.Demografik Bilgiler

Tablo 2.Öğrencinin Eğitim Gördüğü Düzey

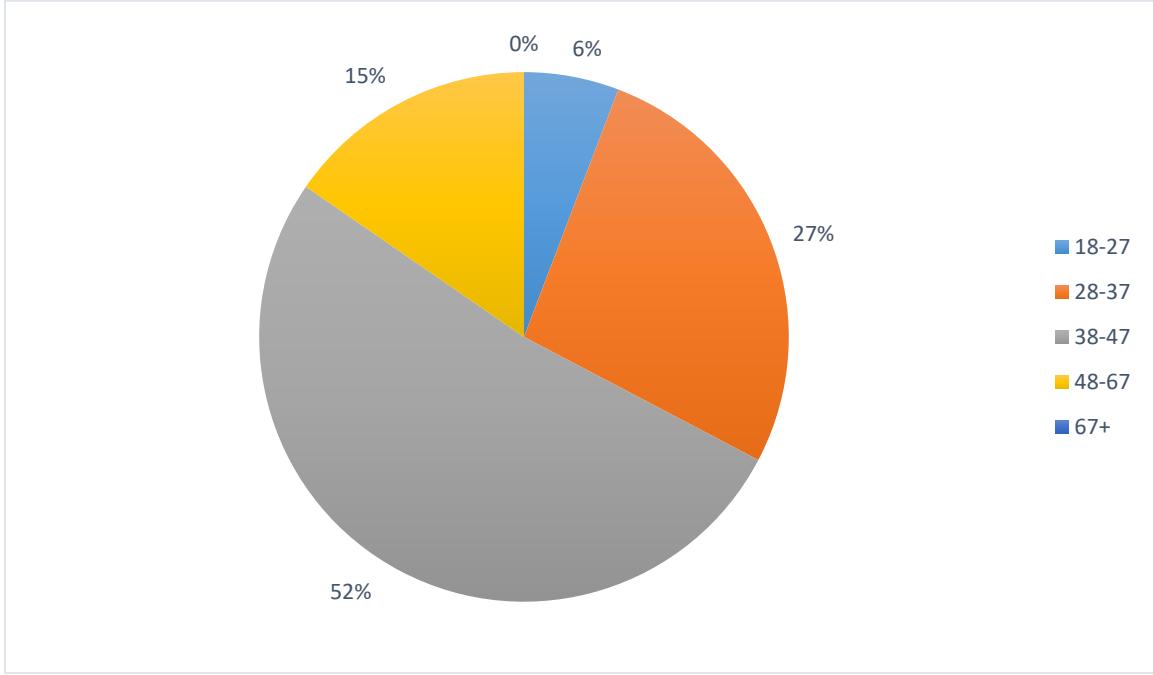

Tablo 3.Öğrencinin Yetersizlik Türü

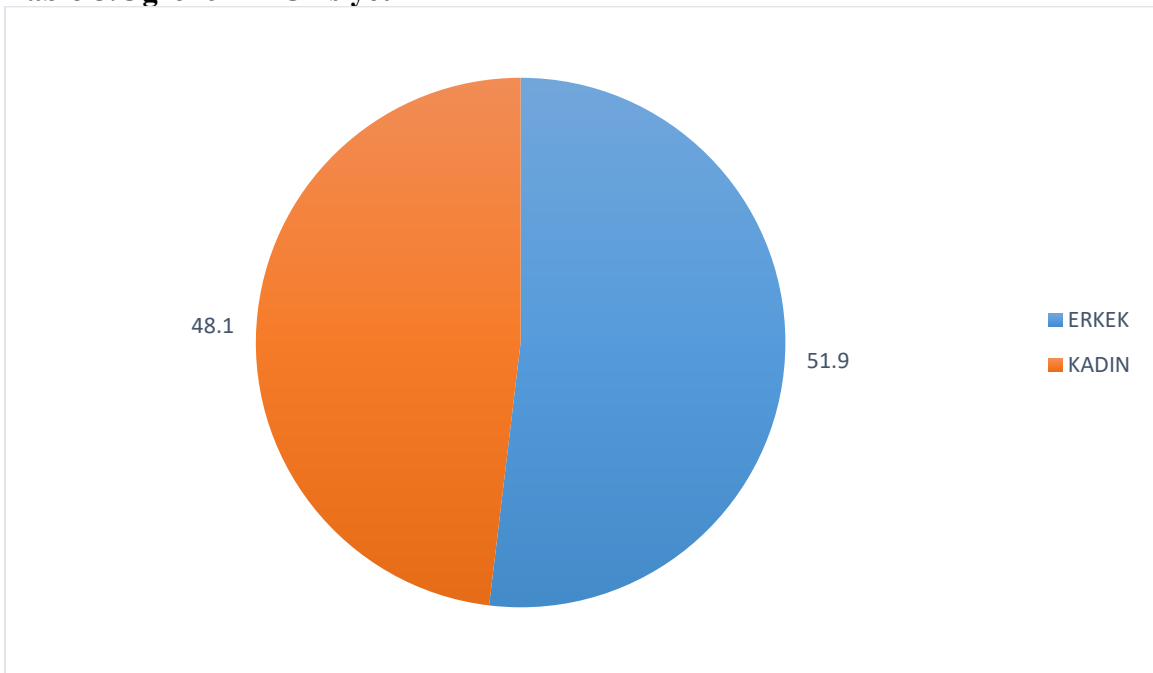

Tablo 4.Velinin Yaşı

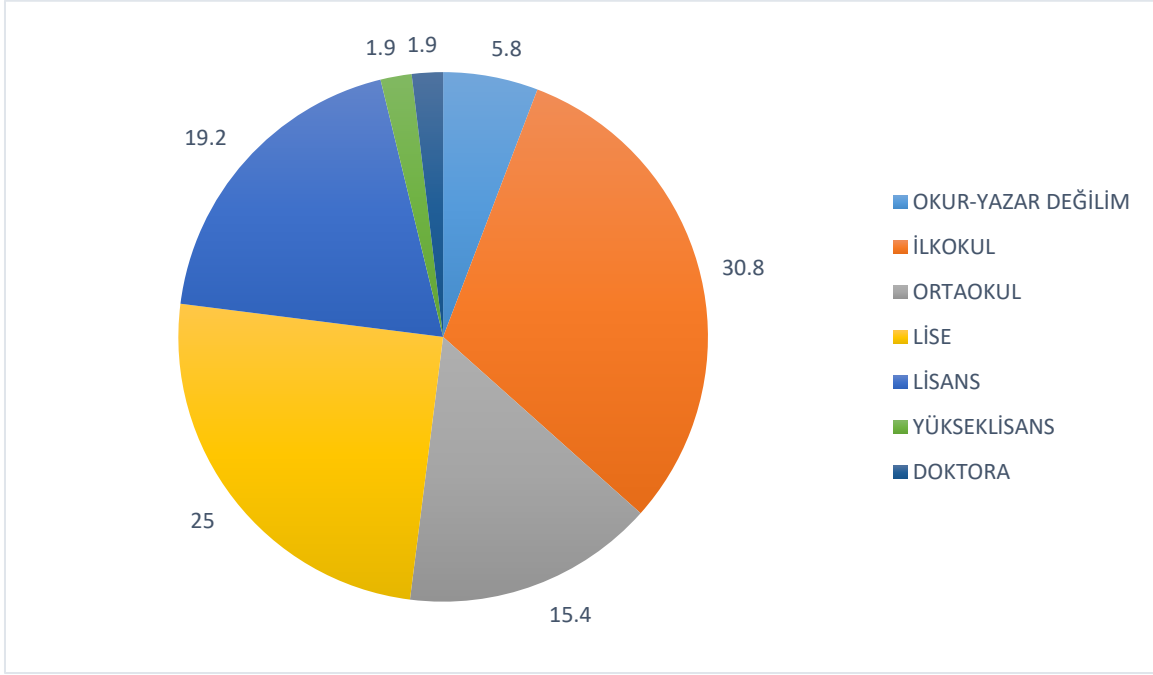

Tablo 5.Öğrencinin Cinsiyeti

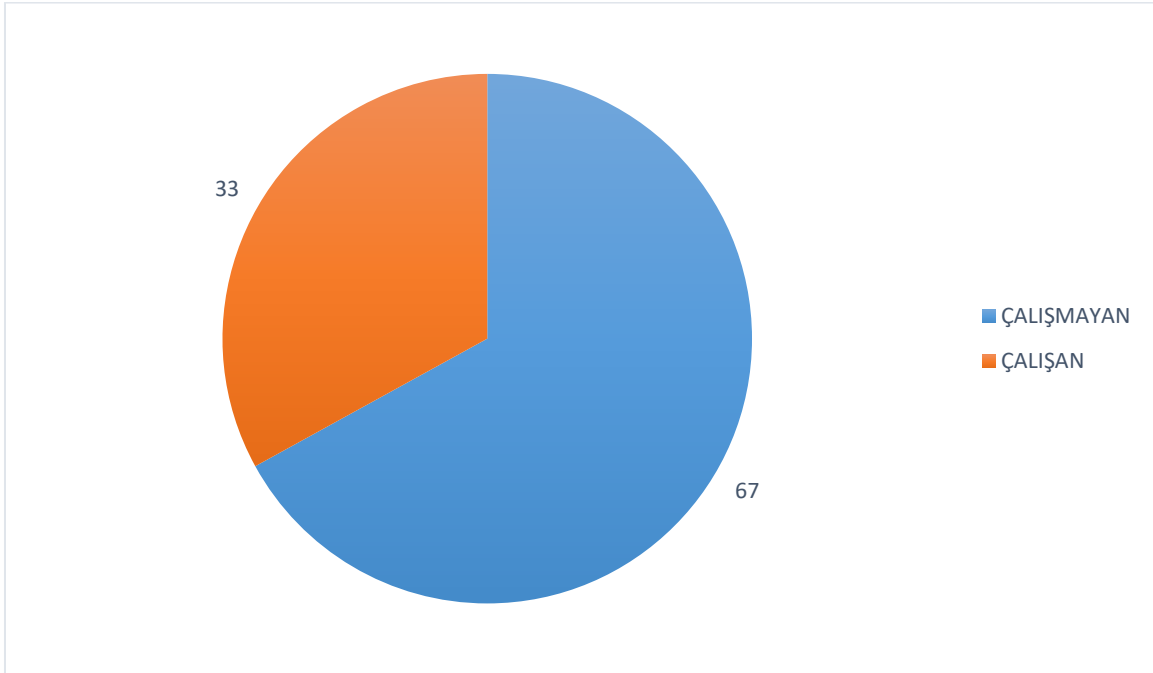

Tablo 6.Velinin Eğitim Düzeyi

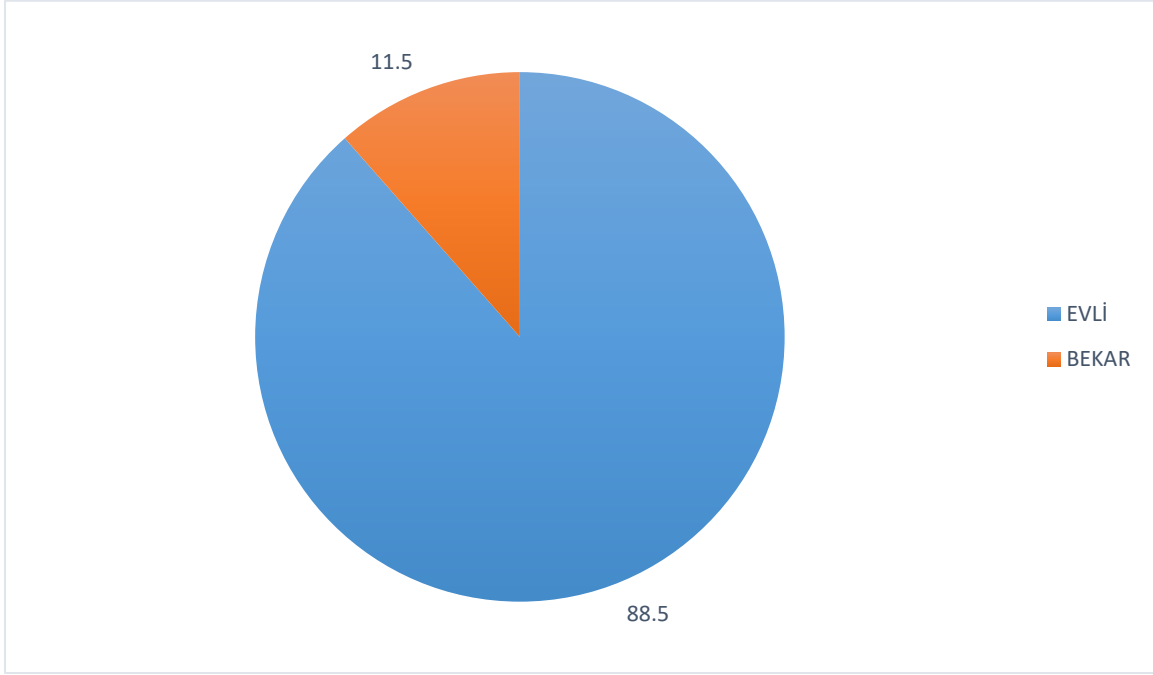

Tablo 7.Meslek

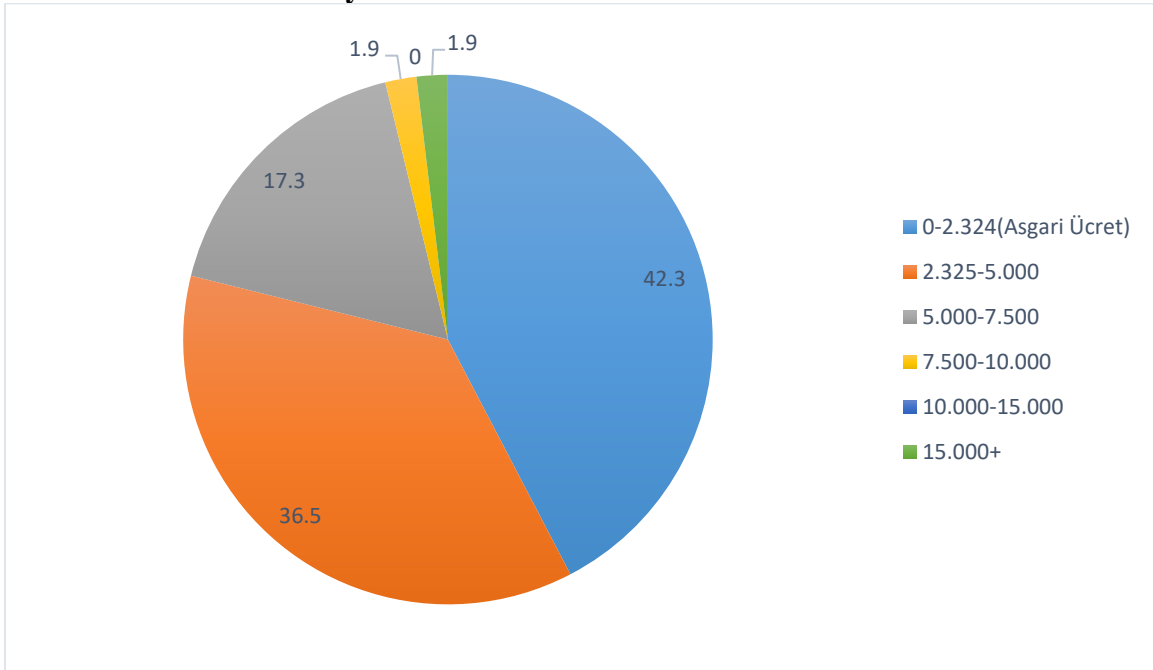

Tablo 8. Medeni Durum

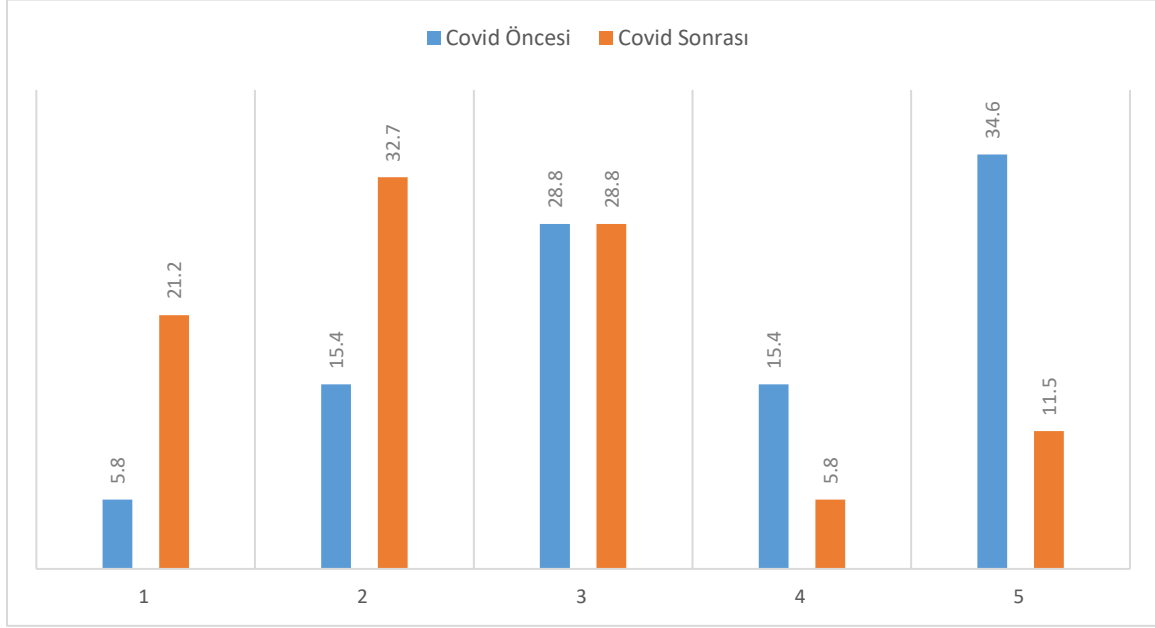
Tablo 9. Hane Gelir Düzeyi

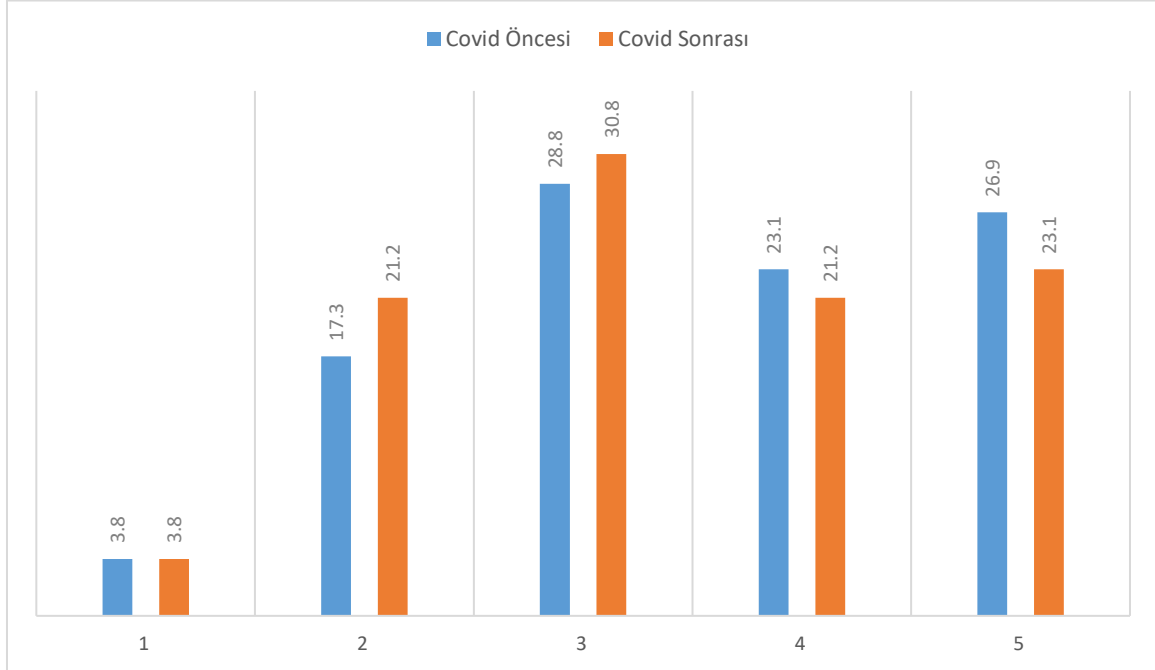
4.2.ENGELLİ BİREYİN YAŞANTISINA ETKİSİ

Tablo 10.Çocuğumun Uyku Saatleri Düzenlidir.

Pandemi öncesi ve sonrasında bireyin uyku saatlerinin düzeninde; pandemi öncesi yüz yüze eğitimin de etkisiyle katılımcıların %34'ü tamamen katılıyorum seçeneğini belirtirken, pandemi sonrası bu oranın %11 seviyesinde olduğu gözlemlenmiştir. Covid öncesi dönemde %5,8 ile en düşük oran olan uyku saatlerinin düzensiz olması pandemi sonrasında %21 oranına çıktığı, 2.seçenek olan kısmen katılmıyorum seçeneği Covid öncesi dönemde %15,4 seviyesinden, Covid sonrası dönemde %32,7 seviyesine çıktığı gözlenmiştir. Covid sürecinin bireyin uyku düzenine olumsuz yönde etkisi olduğu gözlemlenmiştir.

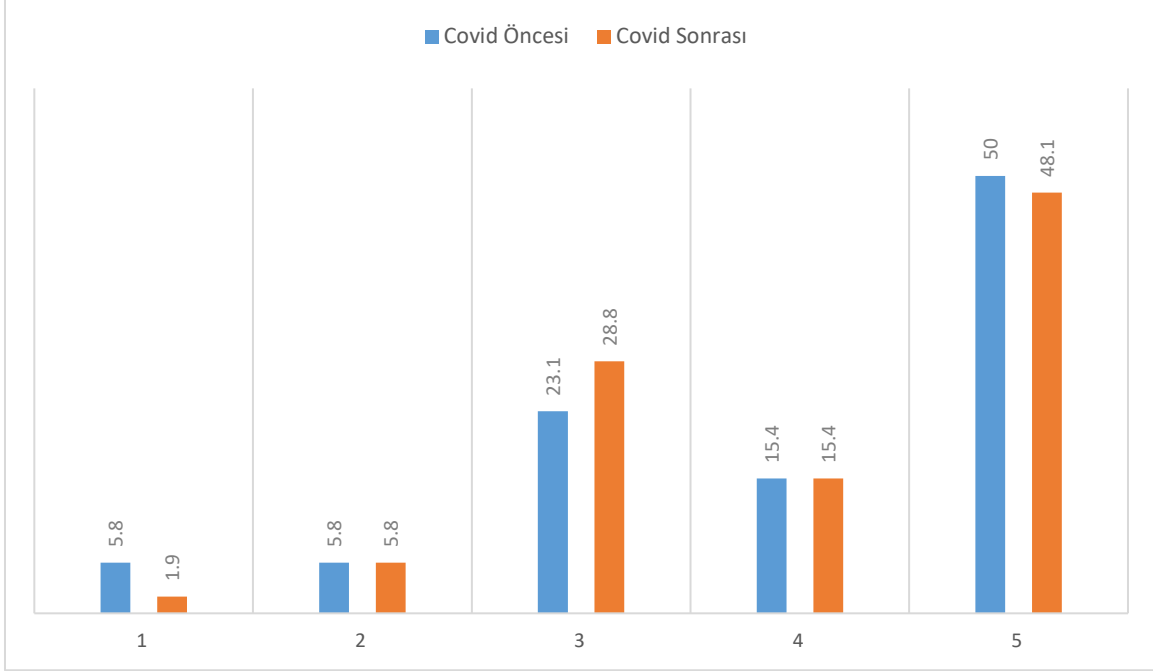
Tablo 11.Çocuğumla Birlikte Keyifli Zaman Geçiririz.

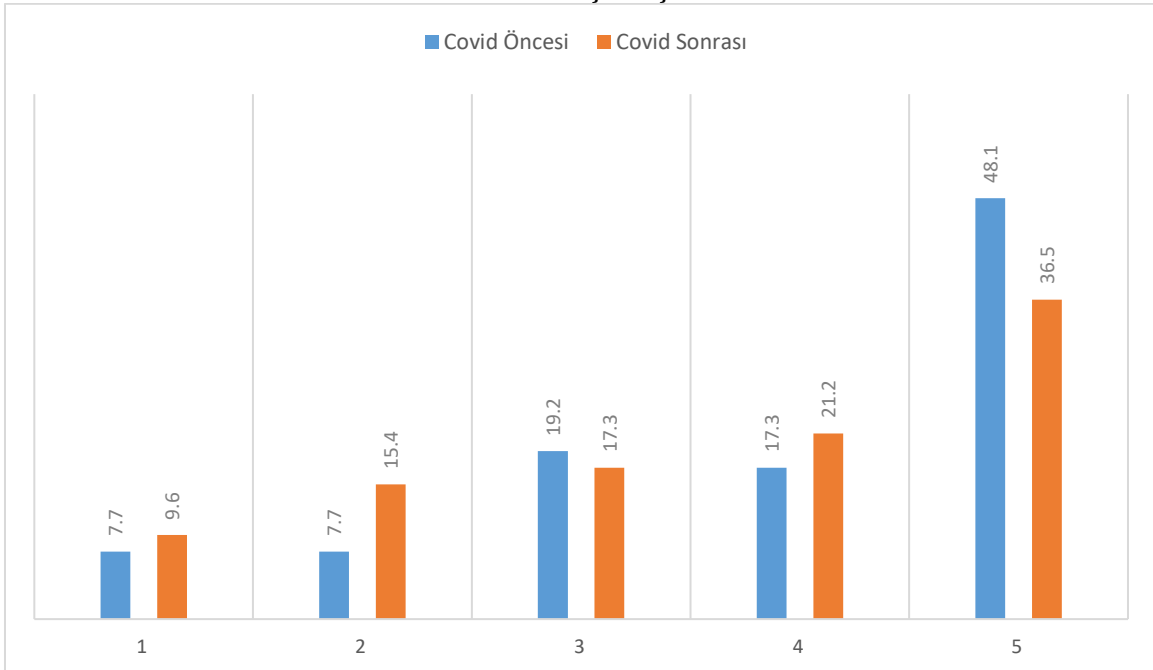
Covid öncesi ve sonrası dönemde ebeveyn ile çocuğun keyifli zaman geçirme oranları çok büyük değişikliklere uğramamakla birlikte, keyifli zaman geçirme olumsuz yönde artmıştır. 2. ve 3. seçenekte artış gözlemlenirken, 4. ve 5. seçenekte azalış pandemi sürecinin, birey ile ailenin keyifli zaman geçirme süresini olumsuz etkilediğini söyleyebiliriz.

Tablo 12.Çocuğumun Sağlıklı Ve Düzenli Beslenmesine Özen Gösteririz.

Covid-19 öncesi ve sonrası ebeveynlerin çocuklarının sağlıklı ve düzenli beslenmesine yönelik özeni Covid-19 sonrası dönemde 3.seçenekte %23'den %28'e, 1.seçenekte ise %5,8'den %1,9'a düştüğü saptanmıştır. Pandemi sürecinin düşük bir oranda da olsa da çocuğun sağlıklı ve düzenli beslenmesinde olumlu yönde etki yaptığını söyleyebiliriz.

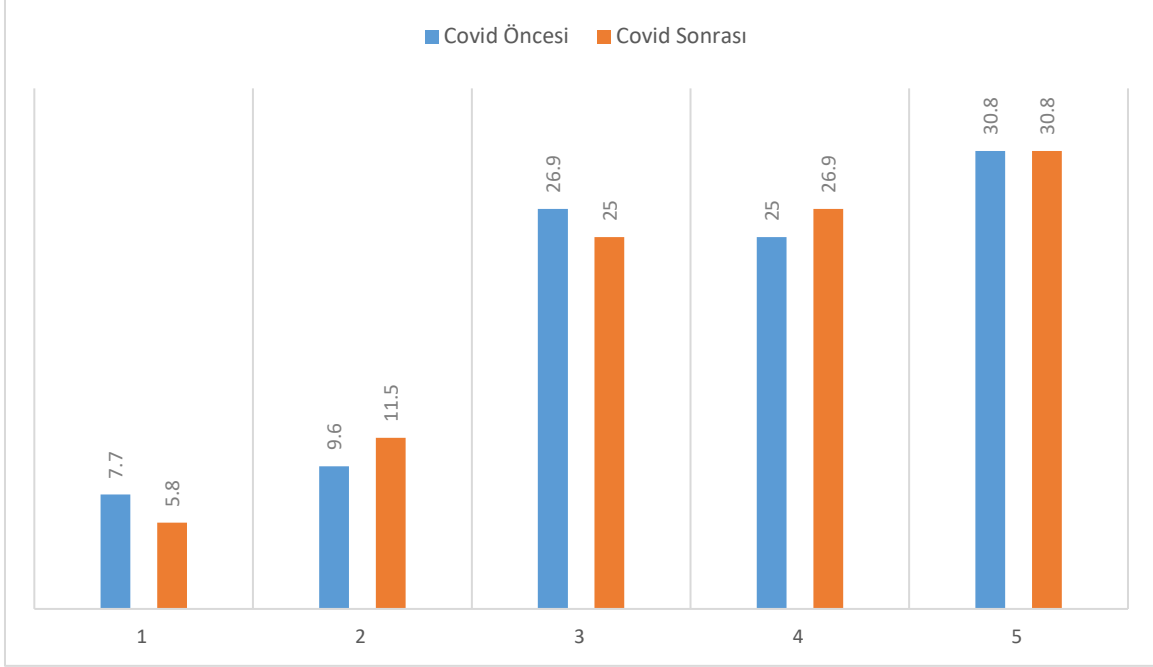
Tablo 13.Verilen Ödev Ve Etkinlikleri Gerçekleştirmesinde Yardımcı Olurum.

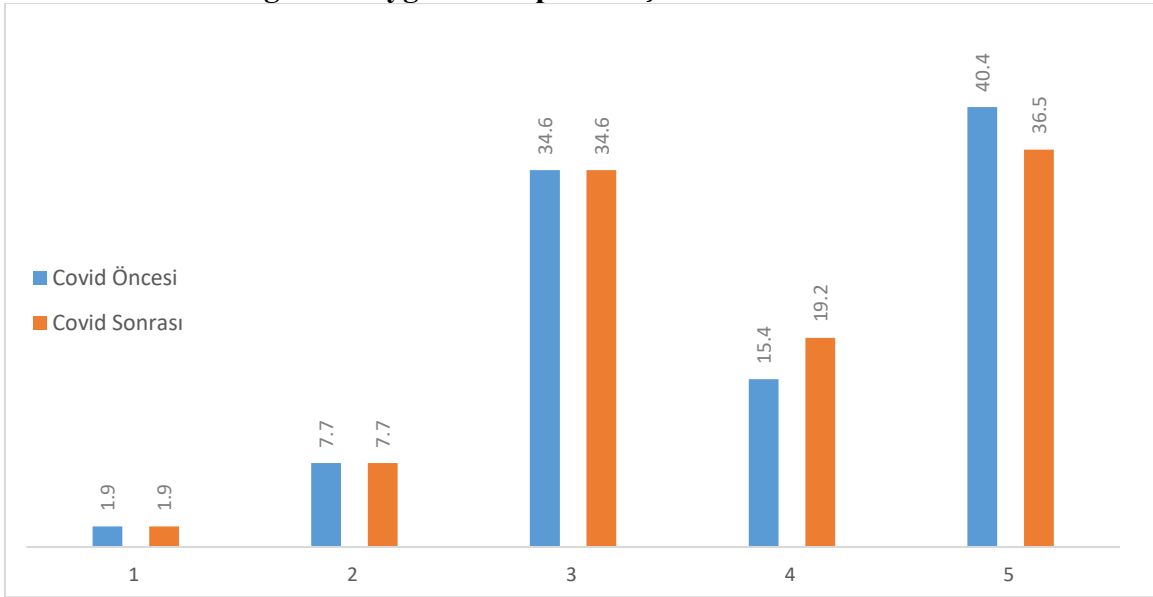
Pandemi sürecinin ebeveynlerin çocuklarına verilen ödev etkinliklerine yardımcı olabilmesi üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Pandemi öncesi dönemde 5.seçenek %48 seviyelerindeyken, pandemi sonrası dönemde %36 seviyesine düşmüş olup; 2.seçenek de %7 den %15 seviyelerine çıktığı saptanmıştır.

Tablo 14.Çocuğum Birlikte Oyun Oynamaya/Vakit Geçirmeye İsteklidir.

Covid süreci çocuğun ebeveynli ile oyun oynama/vakit geçirme isteği üzerinde yetersizlik düzeyi yüksek bireylerde olumsuz, yetersizlik düzeyi düşük olan bireylerde olumlu olarak yansımıştır.

Tablo 15.İfade Ettiğimiz Duygulara Tepki/Karşılık Verir.

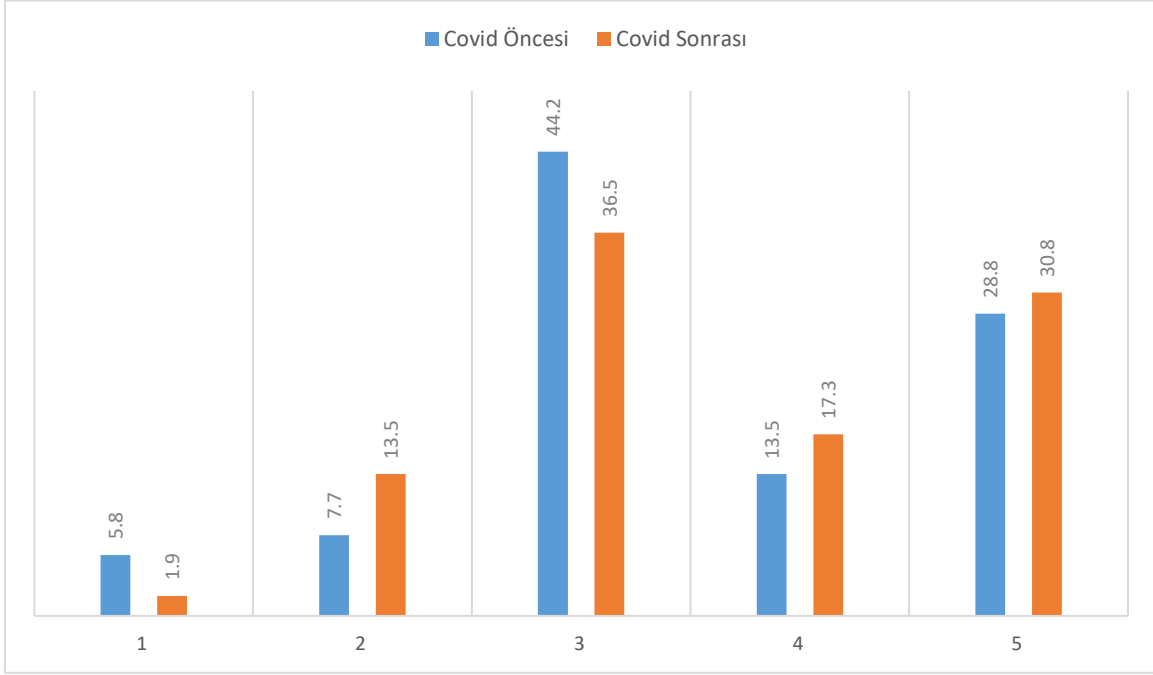
Covid sürecinin yetersizliği bulunan bireylerin ifade edilen duygulara tepki/karşılık verme üzerine etkisinin 5.seçenek olan “tamamen katılıyorum” düzeyinde azaldığı 4.seçenek olan

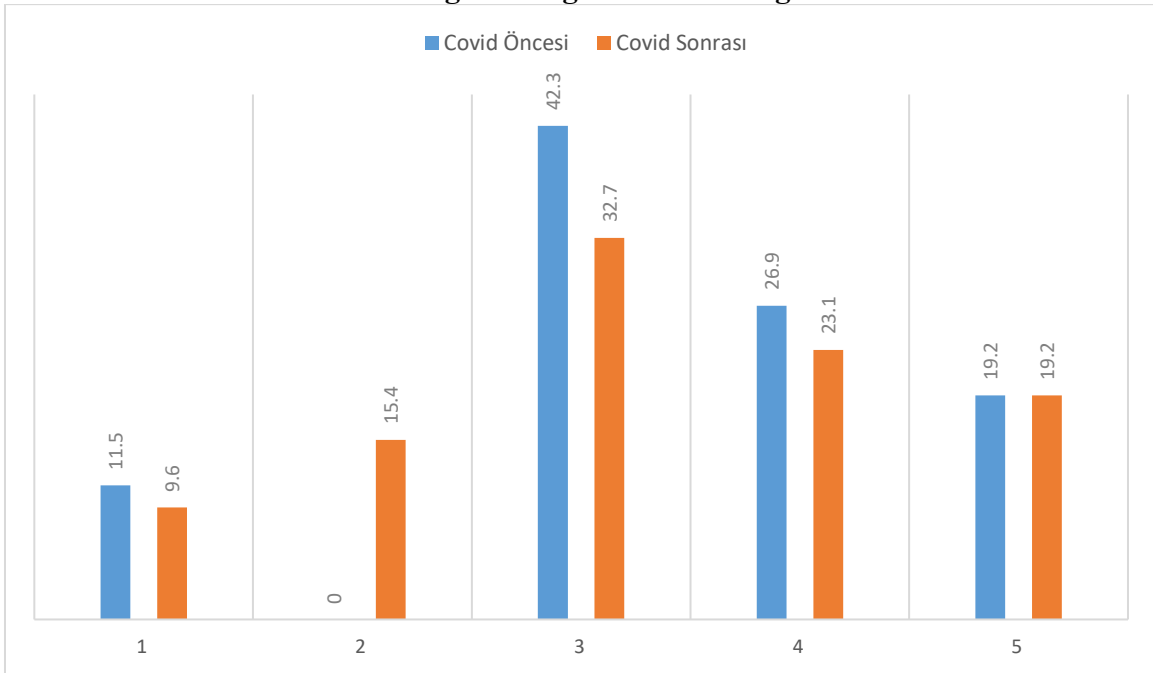
“kısmen katılıyorum” seçeneğinde ise artış yaşandığı gözlenmiş olup sürecin bireyleri olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır.

Tablo 16.Kendi Duygularını Karşısındaki Kişiyne Jest Ve Mimikleri İle Belli Eder.

Bu süreçte bireyin duygularını jest ve mimiklerde ifade etmesi 1,4 ve 5. seçeneklerde olumlu yönde etkilenmişken, 2. ve 3. seçeneklerde olumsuz yönde geliştiği saptanmıştır. Bireyin yetersizlik türü ve derecesi arttıkça sürecin olumsuz yönde geliştiği formların ayrık değerlendirilmesinde saptanmıştır.

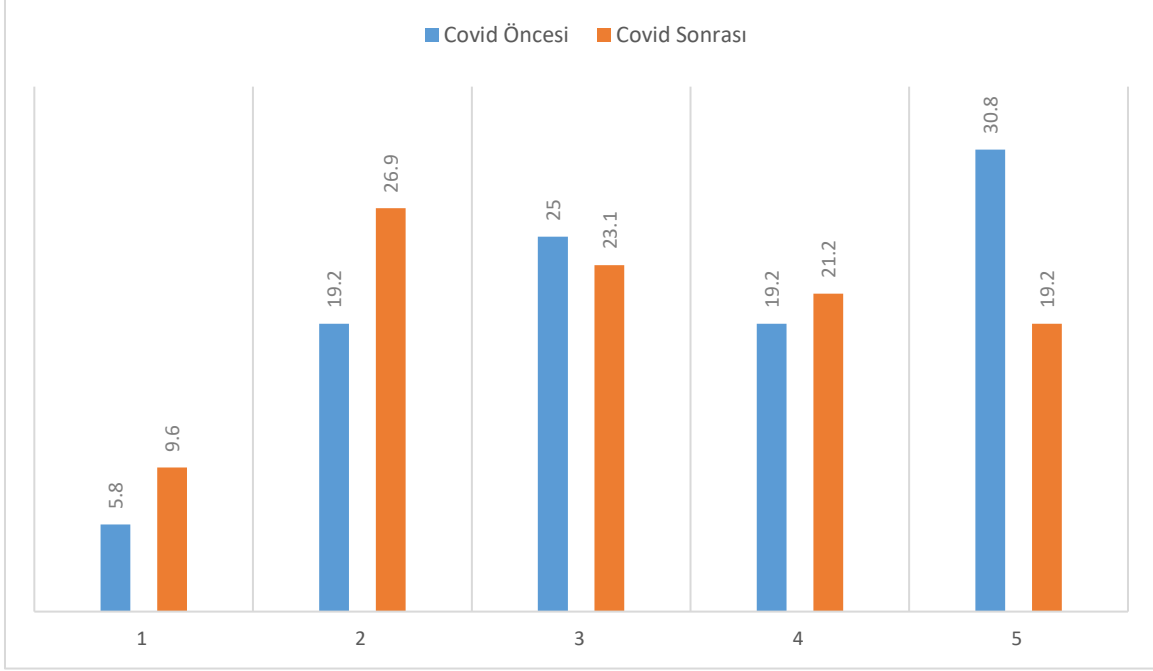
Tablo 17.Serbest Zamanlarını İlgileri Doğrultusunda Değerlendirir.

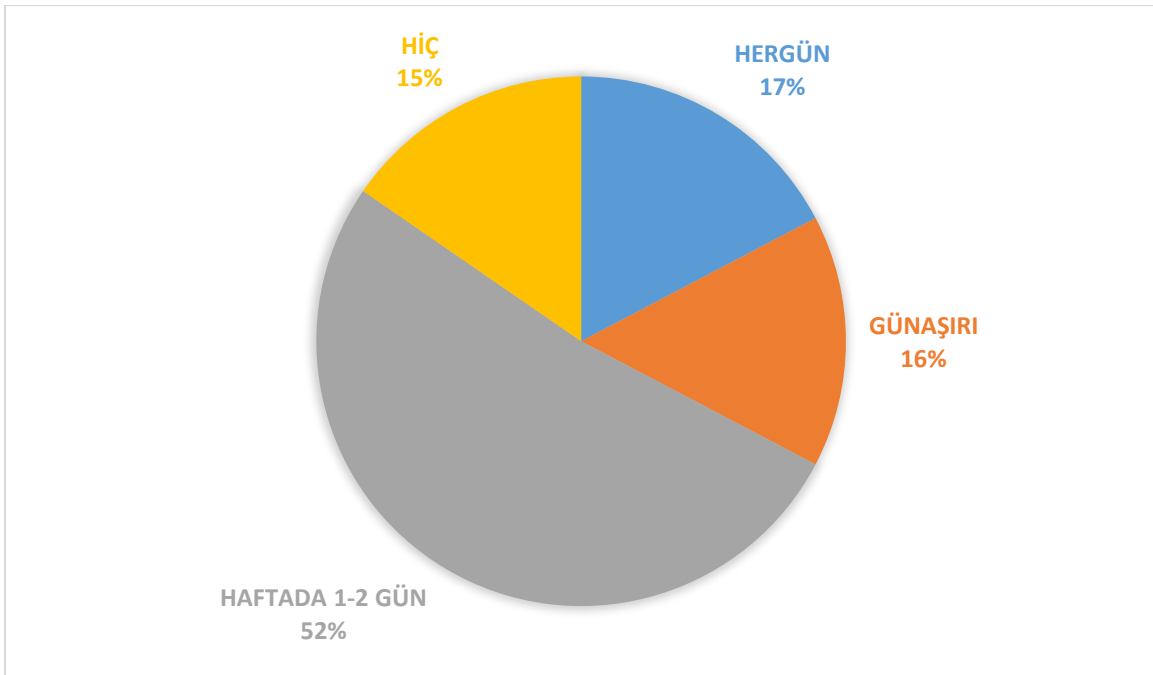
Bireylerin serbest zamanlarını ilgileri doğrultusunda değerlendirmesinin covid sürecinde olumsuz etkilendiği saptanmıştır. Covid öncesi dönemde %0 düzeyinde ölçülen 2.seçenek, covid sonrası dönemde %15,4 e ulaştığı gözlemlenmiştir.

Tablo 18.Çocuğum Sıklıkla Fiziksel Aktivitede Bulunur.

Covid sürecinin yetersizliği bulunan bireylerin fiziksel aktivite de bulunma sürecine etkisi olumsuz yönde saptanmıştır. Covid öncesi dönemde 5.seçenek olan “tamamen katılıyorum” %30,8 düzeyinden, Covid sonrası dönemde %19,2 olduğu saptanmıştır.

Tablo 19.Özel Durumları Nedeniyle Dışarı Çıkması Serbest Olan Öğrencimiz Ne Sıklıkla Dışarı Çıktı?

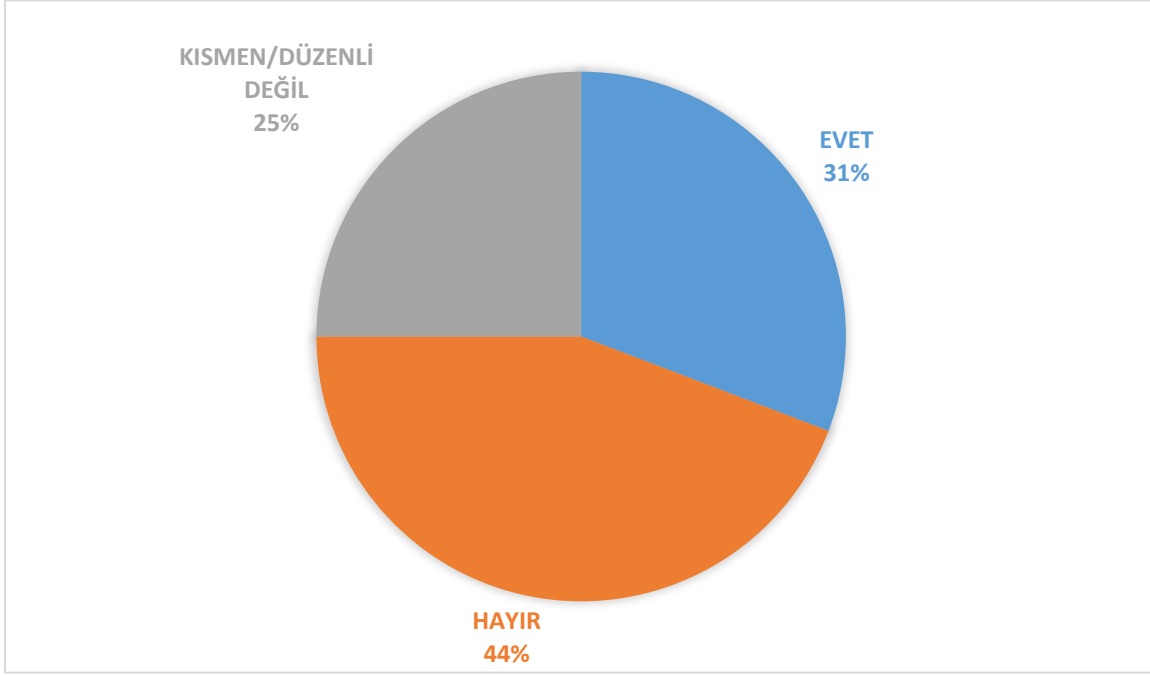

Bireylerin bu süreçte dışarı çıkması serbest olmasına rağmen %52'lik bir dilim sadece haftada 1-2 gün dışarı çıktığını, %15'lik dilim ise hiç dışarı çıkmadığını saptanmıştır. En yüksek oran olan haftada 1-2 gün seçeneğinin, yetersizliği bulunan bireylerin destek eğitimden yararlanmak için gittikleri özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine gittikleri süreyi gösterdiği gözlemlenmiştir.

4.3.UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİ

Tablo 20.Uzaktan Eğitim Sürecinde Günlük Olarak EBA TV den Faydalanabildiniz Mi ?

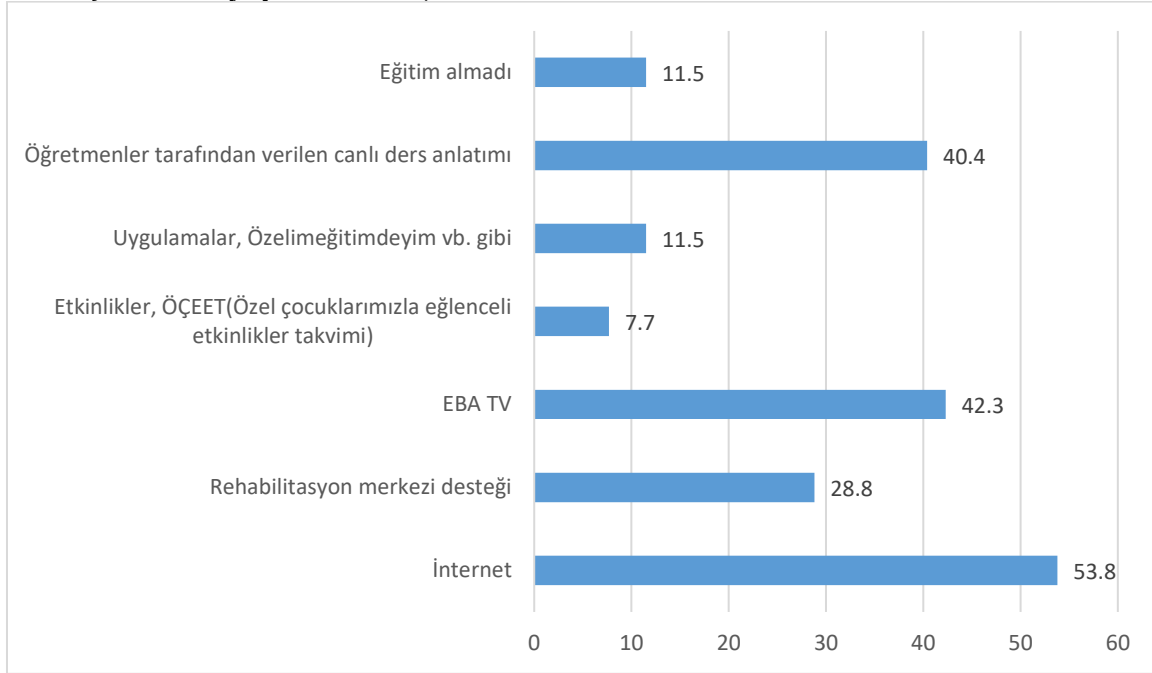

Pandemi süreci uzaktan eğitim programının en yoğun olarak sürdürüldüğü platform olan EBA TV'den yetersizliği bulunan bireylerin %44'ü hiç yararlanmadığını, %25'lik kesim ise kısmen ve/veya düzenli olarak yararlanamadığı saptanmıştır.

Tablo 21.Uzaktan eğitim sürecinde faydalandığınız farklı kaynaklar nelerdir?(Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz.)

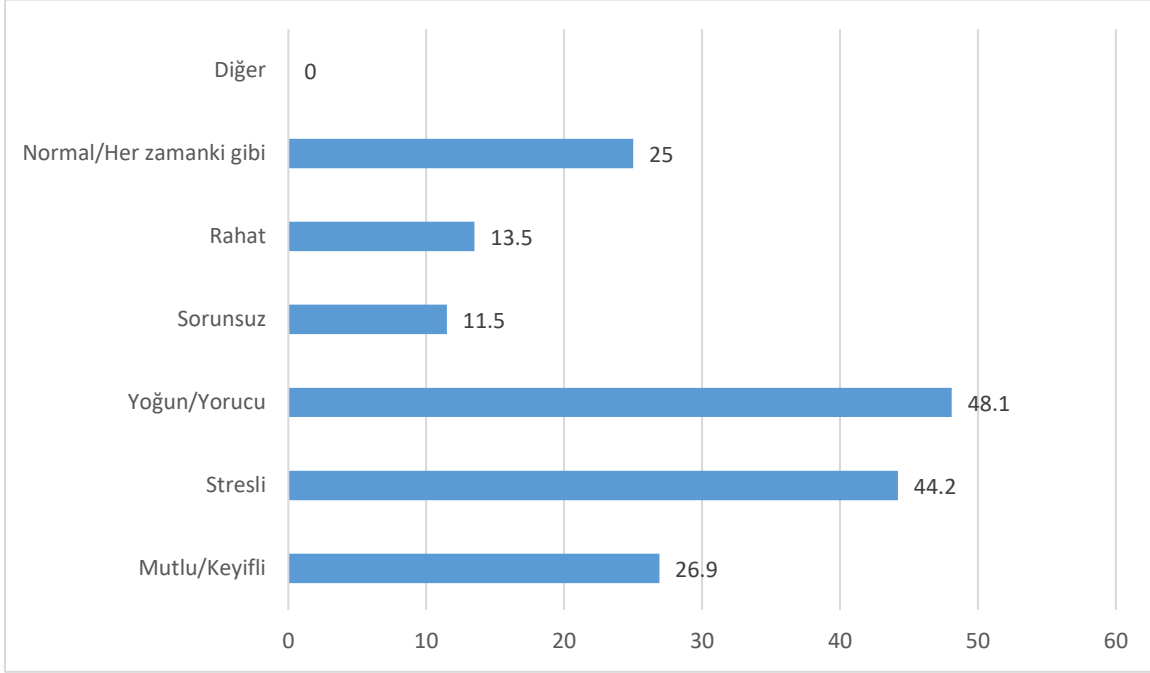

Pandemi sebebiyle uzaktan yürütülen eğitim sürecinde faydalanılan kaynaklarda birden fazla seçeneği işaretleyebilen velilerimizin %53'nün internet sayfalarındaki (youtube vb.) ders konu anlatım videolarından yararlandıkları, %40'lık bir kesim öğretmenlerin zoom vb. gibi uygulamalar üzerinden verdikleri canlı ders anlatımından faydalandıkları saptanmıştır. %42'lik kesim EBA TV seçeneğini işaretlerken, %28,8 'i devam ettikleri rehabilitasyon merkezinin desteğini gördüklerini belirtmişlerdir. MEB tarafından özel gereksinimli çocuklara özel hazırlanan uygulamalar ve etkinliklerin ise en az tercih edilen kaynak olduğu saptanmıştır.

Tablo 22.Evde kaldığımız bu sürecin öğrencimiz ve siz velileri için nasıl geçtiğini değerlendirme adına kendinize uygun olanları seçiniz.(Birden fazla seçim yapılabilir.)

Birden fazla seçenek belirtebildikleri, sürecin yetersizliği bulunan birey ve ailesi için nasıl tanımladıklarını sorduğumuzda katılımcıların %48'i süreci yoğun/yorucu, %44'ü ise stresli olduğunu belirtmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığınız sıkıntılar/zorluklar nelerdir?

Katılımcılara bu bölümde açık uçlu olarak soru yöneltilmiş olup gelen cevaplar içinde; uyku düzensizliği, stres, çocukların dikkatini toplayamaması, ödev yapımı ve takibi, evden iş hayatına devam eden ebeveynlerin aynı zamanda çocuklarıyla ilgilenmesinin zorluğu, bağlantı sorunları, öğrencinin mevcut yetersizlik durumuna hitap etmemesi en çok gözlemlenen cevaplardır.

Bireyin gelişimi ve eğitimi hakkında öğrenmek istediğiniz konular nelerdir?

Katılımcılara bu bölümde açık uçlu olarak soru yöneltilmiş olup gelen cevaplar içinde; akademik becerilerin öğretilmesi, bireyin sosyalleşmesinin sağlanması, davranış problemlerinin çözümü, bireyin eğitim ve sosyal haklarının öğrenilmesi en çok karşılaşılan cevaplardır.

Bizlere iletmek istediğiniz düşünce ve duygularınız ekleyebilirsiniz.

Katılımcılara bu bölümde açık uçlu olarak soru yöneltilmiş olup gelen cevaplar içinde; eğitim saatlerinin artırılması, seminer ve bilgilendirilmelerin artırılması, eğitimin yüz yüze olarak sürdürülmesi, okullarda ve rehabilitasyon merkezindeki eğitimlerin denetiminin artırılması ve rapor sürelerinin uzatılması en çok gözlemlenen cevaplardır.

5.SONUÇ

5.1.ENGELLİ BİREYİN YAŞANTISINA ETKİSİ

Sonuç olarak Covid sürecinin engelli bireyin yaşantısı üzerinde olumsuz etkisi olduğu gözlemlenmiş ve bu olumsuzluk bireyin fiziksel, sosyal, duygusal, bilişsel ve manevi süreçlerine olumsuz olarak yansdığı, iyilik hali kavramında bütünleşen bu alt alanların olumsuz etkilenmesi sonucu, bireyin ve ailenin iyi olma düzeylerinin olumsuz etkilendiği gözlemlenmiştir.

5.2.UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİ

Sonuç olarak özel gereksinimli bireylerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim sürecinde EBA TV ve bakanlık tarafından oluşturulan etkinlik ve uygulamalardan yararlanamadığı görülmüştür. Ailelerin bu süreçte öğrencilerin akademik beceri eğitimlerine katkıda bulunamadıkları, süreci yoğun/yorucu ve stresli geçirdikleri gözlemlenmiştir. Ücretsiz olarak yararlanılan ders saatlerinin arttırılması ve eğitimin, yetersizliği olan bireyler için yüz yüze sürdürülmesi isteği ön plana çıkmaktadır. Öğrencinin engel düzeyi arttıkça uzaktan eğitimden yararlanma oranının düştüğü gözlemlenmiştir.

ÖNERİLER

- 1.Üsküdar ilçesindeki Rehberlik ve Araştırma Merkezinden yararlanan 52 aileyle gerçekleştirilen çalışmanın Türkiye genelinde yapılarak kapsayıcı ve kapsamlı bir rapor oluşturulması sağlanabilir.
2. Her yetersizlik düzeyi için araştırma özelleştirilerek, özel gereksinimli bireylerin uzaktan eğitime ulaşmada karşılaştığı güçlükler yetersizlik türüne göre ayrıntılı araştırılması yapılabilir.

